Aan Algemeen bestuur 12 oktober 2026

Adviesnota

		Portefeuillehouder:	
Datum	15 september 2026	Bestuurlijk	drs. C. van Dijk MA
Documentnummer	2032134/2032135	WMT	
Projectnummer		Bestuursprogramma	Bestuur en belastingen
Bijlage(n)	1	Opdrachtgever	
		Opsteller	
Onderwerp	Kostenverdeling Watersysteembeheer en Zuiveringsbeheer		

Voorstel

1. De kostentoerekening van de producten van Vergunningverlening en Handhaving met ingang van 2027 te wijzigen van 47% watersysteembeheer/53% zuiveringsbeheer in 58% watersysteembeheer/42% zuiveringsbeheer en daarmee € 0,7 miljoen te verschuiven van de taak zuiveringsbeheer naar watersysteembeheer en de kostentoerekening van de andere producten ongewijzigd te laten.

Inleiding

Bij de behandeling van het weerstandsvermogen in het algemeen bestuur van 6 maart 2023 is de bestuurlijke toezegging (nr 054) gedaan om de gescheiden systematiek in het belastingstelsel tussen Watersysteembeheer en Zuiveringsbeheer opnieuw te beoordelen. In deze adviesnota beschrijven we kort hoe de kostentoerekening naar de taken tot stand komt. Vervolgens geven we aan op welke wijze we tot het voorstel tot aanpassing zijn gekomen. Tot slot beschrijven we de uitkomsten van deze beoordeling en een concreet voorstel tot aanpassen van de kostentoerekening over de beide taken inclusief de financiële impact.

Beschrijving systematiek

Alle kosten van het waterschap worden uiteindelijk toegerekend aan ofwel de taak Watersysteembeheer, ofwel de taak Zuiveringsbeheer. Binnen de waterschappen werken we met een zogenaamde productenstructuur, die landelijk is voorgeschreven. In die productenstructuur zijn producten opgenomen die ofwel een relatie hebben met het Watersysteembeheer (bijvoorbeeld onderhoud waterlopen) ofwel het Zuiveringsbeheer (bijvoorbeeld onderhoud zuiveringstechnische werken). Die kosten worden vervolgens voor 100% aan de betreffende taak toegerekend. Daarnaast zijn er kosten die een wat meer algemener karakter hebben, zoals bijvoorbeeld kosten vergunningverlening en handhaving en belastingheffing. De kosten die op deze producten worden verantwoord worden met een

verdeelsleutel toegerekend aan de beide taken. In de begroting is standaard een paragraaf opgenomen waarin de wijze van kostentoerekening staat beschreven (Begroting 2026: paragraaf 4.1.1).

Beoordeling huidige verdeelsleutels
De uitgangspunten die als basis van de kostentoerekening over de taken zijn gebruikt worden tegen het licht gehouden. Dit voor de producten die over beide taken worden verdeeld. Om een voorbeeld te noemen, sommige producten (bijvoorbeeld Bestuur en Externe communicatie) zijn op basis van opbrengstverhouding tussen beide taken verdeeld. Deze opbrengstverhouding wordt, indien nodig, geactualiseerd.
Sommige producten worden vanuit de inhoud benaderd. Dit geldt voor de producten van Vergunningverlening en Handhaving. Dit leidt tot geactualiseerde inzichten.

Naast de interne beoordeling wordt ook gekeken naar wat andere waterschappen doen. Hiervoor worden inzichten gebruikt vanuit de landelijke bedrijfsvergelijking door de Unie van Waterschappen.

Uitkomsten beoordeling
Uit de beoordeling van de verdeelsleutels is gebleken dat deze over het algemeen nog steeds voldoen. Dat betekent dat de toerekening van de kosten van het merendeel van de producten ongewijzigd blijft.
Daar waar de verhouding van de belastingopbrengst de basis is voor de toerekening voldoet de sleutel nog. Dit geldt bijvoorbeeld voor de verdeling van de kosten voor heffen en invorderen en de kosten van Bestuur en Externe communicatie. Hier wijken we weliswaar af van het landelijke beeld echter is het wel in verhouding van de belastingopbrengsten per taak. De taak zuiveringsbeheer is bij ons waterschap relatief groot t.o.v. de meeste andere waterschappen.

Voor het onderdeel producten Vergunningverlening en Handhaving zien we bij ons een afwijkende toerekening t.o.v. de landelijke bedrijfsvergelijking. Naar aanleiding hiervan is met de teams vergunningverlening en handhaving gesproken en is een aangepaste toerekening opgesteld die beter aansluit bij de structurele werkzaamheden van de beide teams. Op basis van de inhoud van de werkzaamheden is dus het wijzigingsvoorstel tot stand gekomen. Vanuit de bestuurlijke fusie in 2013 zijn afspraken gemaakt over kostentoerekening. De feitelijke werkzaamheden van de teams de afgelopen 3 jaren, en de verwachting dat dit zo blijft de komende jaren, rechtvaardigen een aanpassing van de verdeelsleutels. Consequentie van deze aanpassing is dat we voorstellen procentueel meer toe te rekenen naar het watersysteembeheer.

Voorstel aanpassingen
De kostentoerekening naar de taken voldoet nog voor het merendeel van de producten. Dit met uitzondering van de producten voor Vergunningverlening en Handhaving. Voorgesteld wordt de toerekening van de producten van Vergunningverlening en Handhaving aan te passen zodat deze beter aansluit bij de actuele werkzaamheden van de betreffende teams.

De kostentoerekening voor het totaal Vergunningverlening en Handhaving (m.u.v. het product Lozingen) wijzigt dan als volgt:

- Huidige verdeling: 47% watersysteembeheer/53% zuiveringsbeheer
- Voorstel verdeling: 58% watersysteembeheer/42% zuiveringsbeheer.

Deze aanpassing leidt tot een verschuiving van kosten van het zuiveringsbeheer naar het watersysteembeheer voor een bedrag van € 0,7 miljoen.
De toerekening van de deelproducten wordt getoond in onderstaande tabel. Dit betreft de huidige verdeling en de voorgestelde verdeling. Dit leidt tot de totale verschuiving van € 0,7 miljoen.

	Huidige verdeling		**Voorstel aanpassing**	
Productnaam	**Watersysteem**	**Zuivering**	**Watersysteem**	**Zuivering**
Toezicht Algemeen	50%	50%	50%	50%
Toezicht Keur	50%	50%	100%	0%
Toezicht Grondwater	50%	50%	75%	25%
Toezicht Agrarisch	50%	50%	100%	0%
Toezicht Waterwet	50%	50%	50%	50%
Toezicht Wabo	50%	50%	25%	75%
Discrepantie		100%	0%	100%
Toezicht Overige wetgeving	50%	50%	50%	50%
Schouw	100%		100%	0%
Bestuursrechterlijke handhaving	50%	50%	75%	25%
Strafrechtelijke handhaving	50%	50%	75%	25%
Totaal bedrag begroting 2026	€ 2,8 mln	€ 3,2 mln	€ 3,5 mln	€ 2,5 mln
Procentueel	**47%**	**53%**	**58%**	**42%**

De aanpassing van de verdeelsleutels maken dat deze aansluiten bij de actuele werkzaamheden en ook bij de verwachte werkzaamheden.

Beoogd effect
Een geactualiseerde kostentoerekening naar taken voor de komende jaren.

Argumenten

1.1. Met de voorgestelde aanpassing op de verdeling van de producten van Vergunningverlening en Handhaving beschikken we over een geactualiseerde kostentoerekening naar de beide taken en daarmee onderbouwing van de belastingtarieven.
De aangepaste toerekening sluit beter aan bij inhoud van de werkzaamheden door Vergunningverlening en Handhaving.
Bij de beoordeling van de kostentoerekening is ook gekeken naar de verdeelsleutels van de andere waterschappen door de landelijke bedrijfsvergelijking te raadplegen (zie bijlage 1 voor de verdeling van beleidsvelden naar taken). Daar waar we verschillen constateren is het verschil te herleiden naar de verschillen in belastingopbrengsten per taak.

Kanttekeningen en risico's
n.v.t.

Financiën

Deze aanpassing leidt tot een verschuiving van kosten van het zuiveringsbeheer naar het watersysteembeheer voor een bedrag van € 0,7 miljoen (ruim 0,6% van de belastingopbrengst watersysteembeheer). Onderstaand de lastendrukprofielen uit de begroting 2026 vergeleken met de lastendrukprofielen na de aanpassing van de kostenverdeling. Dit om een indruk te geven van het effect van de aanpassing, de invoering is per 2027.

LASTENDRUKPROFIEL in €	Begroting 2026	2026 na aanpassing	Verschil
eenpersoonshuishouden huur	157	157	-
meerpersoonshuishouden huur	329	328	-1
meerpersoonshuishouden koop	405	405	-
Agrarisch bedrijf bemalen	5.077	5.110	33
Agrarisch bedrijf onbemalen	3.510	3.533	23
Natuurterrein	4.040	4.060	20
Groothandel	1.226	1.228	2
Productiebedrijf voedingsmiddelen	28.921	28.813	-108

LASTENDRUKPROFIEL	Begroting 2026	2026 na aanpassing	Verschil
eenpersoonshuishouden huur	12,1%	12,1%	0,0%
meerpersoonshuishouden huur	11,9%	11,6%	-0,3%
meerpersoonshuishouden koop	9,2%	9,2%	0,0%
Agrarisch bedrijf bemalen	7,7%	8,4%	0,7%
Agrarisch bedrijf onbemalen	7,8%	8,5%	0,7%
Natuurterrein	34,5%	35,2%	0,7%
Groothandel	11,2%	11,3%	0,2%
Productiebedrijf voedingsmiddelen	11,8%	11,4%	-0,4%

Personele consequenties

n.v.t.

Veiligheidsaspecten

n.v.t.

Prioritering

n.v.t.

Juridische aspecten

Bevoegdheid

In artikel 16 lid 2b. van de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Waterschap Vallei en Veluwe 2025 staat dat het algemeen bestuur het beleid vastlegt ten aanzien van de kostentoerekening. In artikel 19 lid 1 van diezelfde verordening staat de werkwijze beschreven van de toerekening van de producten naar taken. Een financieel overzicht van producten naar taken maakt onderdeel uit van de uitvoeringsinformatie bij de begroting. Gezien de verschuiving tussen de taken en daarmee de onderbouwing van de belastingtarieven is een besluit van het algemeen bestuur noodzakelijk.

Communicatie en participatie

n.v.t.

Vervolg en Monitoring
Na vaststelling worden de financiële consequenties meegenomen in de Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031. De kostentoerekening beoordelen we in 2031 opnieuw of eerder bij impactvolle wijzigingen tussentijds.

Advies commissie
De commissie adviseert het college in meerderheid om de adviesnota niet door te geleiden naar het algemeen bestuur van 11 mei, maar het voorstel uit te breiden naar aanleiding van hetgeen tijdens de commissievergadering is besproken.

Naar aanleiding van de commissie
Naar aanleiding van de behandeling in de commissie van 13 april heeft het college zich beraden over het vervolg van dit voorstel. Besloten is een extra beeldvormend AB te beleggen op 28 september. Een medewerker van de Unie van Waterschappen verzorgt die avond een presentatie.

Tijdens de commissie zijn er ook voorbeelden van activiteiten genoemd door bestuursleden met de vraag hoe de kosten hiervan vervolgens landen in onze begroting/jaarrekening. De toelichting op deze voorbeelden zijn beantwoord door de collega's van de Unie van Waterschappen en waar nodig voorzien van een nadere reflectie door het waterschap. Deze beantwoording is reeds verzonden aan het algemeen bestuur voorafgaand aan het beeldvormende vergadering van 28 september 2028.

Inhoudelijk is de adviesnota niet gewijzigd.

Bijlage
Kostenverdeling producten naar taken waterschappen 2026 (bron: Unie van Waterschappen)

Ondertekening
dijkgraaf en heemraden

drs. ing. K.A. Blokland	mevrouw mr. S.H.M. Ornstein MCPm
secretaris	dijkgraaf

Besluit